

Dåpssamtale når barnet er annerledes.

Et sammendrag av en artikkel med samme navn, skrevet av Torill Edøy.

Finnes her under fanen Vedlegg:

<http://www.ressursbanken.no/ressurser/litteratur-om-inkludering-og-tilrettelegging/>

Dåpssamtalen er et viktig møtepunkt mellom kirken og nybakte foreldre. Og noen av disse foreldrene har fått et annet barn enn forventet – de har fått et funksjonshemmet barn. De kommer til kirken med en rekke andre følelser enn andre foreldre. Kirkelig ansatte må være forberedt på å møte disse foreldrene og å ta deres følelser og reaksjoner på alvor.

I en slik situasjon er det viktig å være en medvandrer, og ikke bare ”stikke hodet i sanden” selv om dette kanskje er din første tanke. Det er imidlertid lov for deg selv å kjenne på usikkerheten og manglende kunnskap og erfaring.

KIRKENS VIKTIGSTE REDSKAP: MENNESKESYNET

Kirkens menneskesyn er viktig: Alle mennesker er like mye verdt, uansett funksjonshemming! Det kan være viktig å ta tid til å dvele ved dette. Barnet er uansett ”- et verk av dine fingre –” (Salme 8).

KONSEKVENSER AV KIRKENS MENNESKESYN:

Å få tydeliggjort kirkens menneskesyn i en slik situasjon kan være til god hjelp. Det kan gi styrke for fremtiden.

Kirkens menneskesyn vil også ha konsekvenser for praktiske sider ved dåpshandlingen, særlig hvis noen av foreldrene eller fadderne er funksjonshemmet. Det oppleves ikke som særlig bra hvis en av foreldrene eller fadderne blir sittende utenfor fordi døpefonten står utilgjengelig opp en trapp. Da er det bedre å løfte ned døpefonten eller å lage en provisorisk døpefont. Det er tross alt handlingen som er det viktigste. Det er og viktig å tenke på høreforhold og lysforhold, og om noen i dåpsfølget er døve må tegnspråktolk skaffes.

Dåpssamtalen kommer relativt tidlig etter at barnet er født, og kanskje har ikke foreldrene rukket å reagere noe særlig enda. Det kan også hende at de ikke aner at noe er i veien med barnet. Men alt det som sies her, kan også gjelde for senere sjelesørgerisk oppfølging.

FORSKJELLIGE REAKSJONER HOS FORELDRE

Mor og far kan oppleve sorgen helt forskjellig og reaksjonene kan komme på ulike tidspunkt. Men på et så tidlig tidspunkt som når dåpssamtalen finner sted så er sannsynligvis usikkerheten den mest fremtredende reaksjonen hos foreldrene. Man vet lite om diagnosen eller har ikke fått noen sikker diagnose enda.

Der diagnosen blir stilt raskt etter fødselen, vil som oftest det første lammende sjokket bli avløst av fortvilelse og sorg. Det var ikke dette barnet foreldrene og alle rundt hadde ventet. Drømmer er knust, og sorgen er der over barnet de ikke fikk. Foreldrene kan sitte med mange spørsmål det er vanskelig å finne svar på. Hva var det som gikk galt? Hvorfor akkurat mitt barn? Hvorfor tillater Gud dette?

Andre reaksjoner kan være:

- Sinne, - Avsky, - Skyldfølelse og dårlig samvittighet, - Leting etter forklaring, - Avmakt

Det var de negative, samtidig er og de gode følelsene der:

- Glede og stolthet, - Tiltakslust, dette skal vi klare.

Det kan bli utfordringer for foreldre i det å holde sammen, når reaksjoner og følelser er ulike, samtidig som det kan ta tid å forsone seg med det å få et barn med funksjonshemming.

SPØRSMÅLET OM HELBREDELSE

Hva gjør man hvis foreldre spør om Gud kan helbrede barnet og / eller om presten kan be for barnet? Det er viktig at vi som kristne blir oss bevisste hva vi gjør og hvorfor vi gjør det når vi ber for mennesker om helbredelse. Forbønnens mulighet utelukkes ikke, men da skal det skje i ordnede forhold og med respekt for den som søker forbønn. Det skal ikke være noe annet enn det det er: En mulighet til å legge sykdommen eller funksjonshemmingen fram for Gud. Svaret får bli "Guds problem". Da kan forbønn bli en god opplevelse og en kilde til styrke i livet videre, slik den er ment å være.

SE SØSKEN OGSÅ

Søsken blir også involvert når familien får et funksjonshemmet medlem. Det kan være både positivt og negativt å vokse opp med et funksjonshemmet søsken, og ofte er det vel en kombinasjon av begge. Sjalousi og misunnelse er vanlig søsken imellom, og det kan nok være en større forekomst av det i familier med funksjonshemmede barn. Dette har gjerne sin årsak i at det funksjonshemmede barnet faktisk krever mer oppmerksomhet og tid, slik at foreldrene og andre ikke klarer å fordele oppmerksomheten og tiden "rettferdig". Det funksjonshemmede barnet "stjeler hele showet", og søsken kan mer eller mindre oppleve å bli overlatt til seg selv.

Det kan være en fare for at søsken tar på seg eller får for stort ansvar for sin funksjonshemmede bror eller søster. Dette kan skje i ung alder og kan vare hele livet hvis den funksjonshemmede er avhengig av mye hjelp.

En annen sak er at barn og unge er opptatt av å ikke skille seg ut i barne- og ungdomsmiljøet. Det å ha et søsken som er funksjonshemmet, kan være en belastning i den sammenheng. Men det behøver ikke å gå slik. Den funksjonshemmede kan også bli oppfattet som "noe interessant" som tiltrekker seg andre.

KIRKENS FØRSTE MØTE: DÅPSSAMTALEN

Noen momenter:

- Foreldrene må få velge sted for samtalen, hva som er mest praktisk for dem.
- Dåpen – også når barnet er funksjonshemmet -, hører selvfølgelig til i menighetens gudstjeneste. Men føles dette for vanskelig for foreldrene, så må det bli deres valg. Det kan være det beste for foreldrene med en egen dåpsgudstjeneste, men ikke la dette bli et "lettvint" valg for presten.
- La foreldrene være med å velge dåpssalme. Ikke alle foreldre som har fått et funksjonshemmet barn, er i den fasen at de orker å synge "Fylt av glede over livets under –" Da kan det være at andre salmer vil være bedre, ta derfor foreldrene med på dette arbeidet.
- Hvis det er vanlig i menigheten at barnet holdes opp og "presenteres" for menigheten, så må foreldrene være forberedt på dette, og de må få vite hvorfor menigheten har det som regel. Men føles dette for vanskelig for foreldrene, så må det bli deres valg.

KIRKENS VIDERE ARBEID: MEDVANDRING

Diakonal medvandring/oppfølging over tid er et viktig signal, ta gjerne en telefonsamtale med jevne mellomrom eller dra på besøk om foreldrene synes dette er ok.

Det er fortsatt en normal familie, men det er også en funksjonshemmet familie! Begge disse aspektene er det viktig å ta med i møtet med familien. Det er en spesiell livssituasjon å få et funksjonshemmet barn, men familien vil nok etter hvert leve et så normalt familieliv som de kan. Menighetens kateket og / eller andre som driver dåpsopplæring bør også få beskjed med henblikk på fremtidig tilrettelegging av dåpsopplæringen.

DEN VIDERE KONTAKTEN

Det er viktig å spørre: "Trenger dere hjelp? Hva trenger dere hjelp til?" Men respekter også et nei.

Det viktigste for en sjelesørger å ha med seg i møte med disse foreldrene, er to ører å høre med, hjertet, hjerne (sunn fornuft) og to armer å klemme med.

La mennesker få oppleve at kirken bryr seg – slik kirken selv lever av at Jesus brydde seg.